

Remissvar

Dnr 2023-357

2023-09-21

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar: Pausad uppräknning av skiktgränsen för statlig inkomstskatt för beskattningsåret 2024

Fi2023/02401

SAMMANFATTNING

Slutsatserna i promemorians konsekvensanalys framstår som rimliga. Konsekvensanalysen hade dock kunnat lyfta att förslaget riskerar bidra till att skattesystemet uppfattas som mer oförutsägbart. Promemorian hade även kunnat vara tydligare med att andelen som betalar statlig skatt fortsatt ligger på en historiskt låg nivå trots pausad indexering. Konjunkturinstitutet anser slutligen att den nuvarande metoden för indexering av skiktgränsen bör reformeras.

KONJUNKTURINSTITUTETS KOMMENTARER

Rimliga uppskattningar av effekten på arbetsutbudet

Den frysta skiktgränsen får effekter på arbetsutbudet jämfört med om skiktgränsen i reala termer hade sänkts – vilket hade blivit fallet med indexering för 2024 enligt gällande regler. De bedömningar kring detta som redovisas i promemorian förefaller, utifrån tidigare liknande bedömningar, som rimliga och följer Finansdepartementets konventioner.

Enligt promemorian är syftet med förslaget att frigöra resurser till andra reformer. De samhällsekonomiska aspekterna av att i praktiken *inte* sänka den reala gränsen för statlig skatt behöver därför i detta fall även vägas mot effekterna av dessa reformer.

Även med förslaget ligger skiktgränsen på en historiskt låg nivå

Skiktgränsen för statlig inkomstskatt är indexerad. Enligt gällande lagstiftning räknas den årligen upp med den procentuella förändringen i KPI (juni-juni) plus två procentenheter. Uppräkningen syftar till att approximativt upprätthålla en konstant andel av skattebetalarna som betalar statlig skatt. Regeln för indexeringen kan därmed förstås som att den i genomsnitt ska motsvara den årliga löneökningstakten.

I promemorian rapporteras statistik för andelen skattskyldiga som betalar statlig inkomstskatt. Utan en pausad uppräknning bedöms denna andel bli 11 procent 2024. Med en pausad uppräknning uppskattas denna andel i stället uppgå till 13 procent 2024. Enligt promemorian är denna nivå mer jämförbar med andelarna på 13–18 procent som har varit gällande under de senaste 20 åren.

Det är dock svårt att tolka orsaken till de variationer i andel skattskyldiga som betalar statlig skatt som rapporteras i promemorian. Detta då samtliga som är folkbokförda i Sverige i

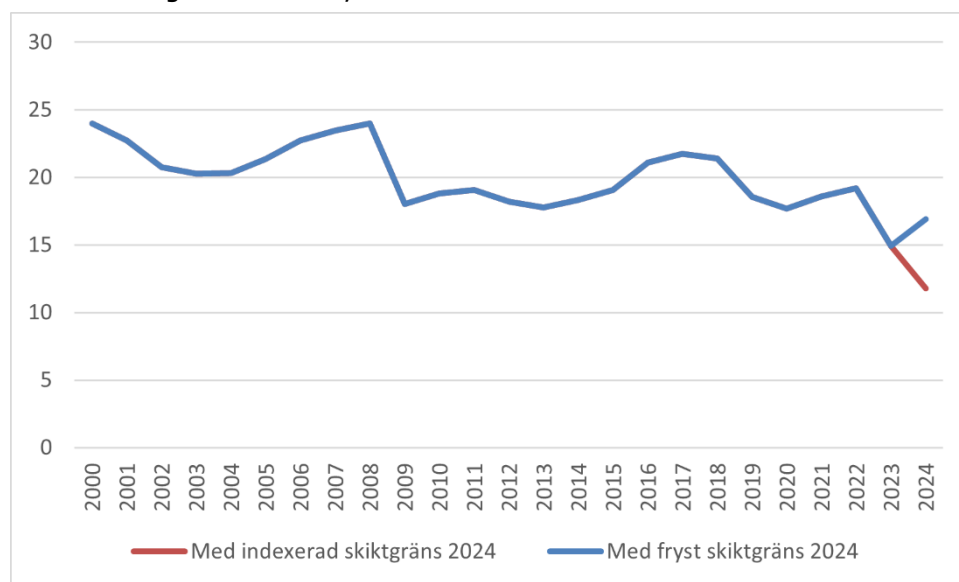
princip räknas som skattskyldiga. Förändringar i de angivna andelarna riskerar därför även att påverkas av variationer i andelen unga och pensionärer bland de skattskyldiga, snarare än enbart förändringar i skiktgränsen. Även en stor andel nyanlända flyktingar under vissa år kan påverka resultaten. Det är vidare önskvärt att promemorian mer tydligt klargör vilka som ingår i gruppen skattskyldiga.

Som komplement till uppgifterna i promemorian har Konjunkturinstitutet tagit fram Figur 1, vilken visar andelen personer som betalar statlig inkomstskatt 2000–2024 bland dem med beskattningsbar förvärvsinkomst i åldern 20–64 år. Uppgifterna för 2022–2024 är uppskattningar baserat på FASIT. Genom att fokusera på 20–64 åringar med beskattningsbar förvärvsinkomst så minskar risken för att demografisk variation påverkar resultaten.

Figur 1 visar tydligt att indexeringen 2023 medför en påtaglig sänkning av andelen som förväntas betala statlig inkomstskatt. Det beror på att inflationstakten var mer än dubbelt så hög som den genomsnittliga löneökningstakten, vilket gav en real höjning av skiktgränsen 2023, i termer av minskad andel som betalar statlig skatt. Indexering för 2024 skulle medföra en ytterligare påtagligt sänkt andel som betalar statlig inkomstskatt.

Även med det aktuella förslaget förväntas andelen som betalar statlig skatt fortsätta ligga på en historiskt låg nivå. Den frysta skiktgränsen för 2024 återställer endast delvis andelen som betalar statlig inkomstskatt. Andelen blir högre än 2023, men fortfarande påtagligt lägre än de relativt konstanta andelar som gällde 2009–2022.

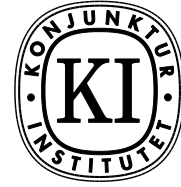
Figur 1: Andel (%) av personer 20–64 år med beskattningsbar förvärvsinkomst som betalar statlig inkomstskatt; estimat för 2022–2024

Not: Uppgifter för 2000–2021 baseras på uppgifter från SCB:s statistikdatabas 2023-09-08, [Skatter efter region, typ av skatt, kön, ålder och inkomstklass. År 2000 - 2021. PxWeb \(scb.se\)](#). Uppgifter för 2022–2024 är estimat baseras på FASIT 2021 v3, STAR-urvalet. "Med indexerad skiktgräns" innebär normal indexering enligt procentuell förändring i KPI plus två procentenheter. "Med fryst skiktgräns 2024" innebär att 2023 års skiktgräns även används 2024.

Begränsade effekter på inflationen

Konjunkturinstitutet har sedan tidigare bedömt att reformer i 2024 års budget som faller inom reformutrymmet får relativt begränsade effekter på inflationen. Det aktuella förslaget föranleder inga revideringar av denna bedömning.

Indexeringsmetoden är inte robust och bör reformeras

Konjunkturinstitutet har ingen syn på vilken som är den lämpliga andelen som bör betala statlig inkomstskatt.

Att avvika från gällande regler för indexeringen leder dock till att skattesystemet blir mer oförutsägbart. Avsteg från indexeringen gjordes även 2015, 2016 och 2017, vilket innebär att principen, givet att det aktuella förslaget genomförs, har frångåtts fyra gånger de senaste 10 åren. Detta innebär sammantaget ökad osäkerhet för hushåll kring sina framtida disponibla inkomster, vilket i sin tur förväntas medföra negativa effekter för både enskilda individer och för samhällsekonomin i stort.

Konjunkturinstitutet anser därför att regeringen bör ta initiativ för att hitta en mer robust indexeringsmetod. Ett alternativ kan vara en indexering där skiktgränsen justeras upp för att motsvara den faktiska genomsnittliga löneökningstakten i ekonomin i stället för att baseras på förändringar i prisnivån. På så vis kan andelen som betalar statlig skatt hållas mer konstant över tid – vilket var den ursprungliga tanken – och skattesystemet blir mer förutsägbart från år till år.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Albin Kainelainen. Föredragande har varit Magnus Gustavsson. I den slutliga handläggningen av remissvaret har också Linuz Aggeborn deltagit.

Albin Kainelainen
Generaldirektör